

Nota hondenuitlaatservices Rozendaalse Veld

1. Aanleiding

Sinds enkele jaren nemen de klachten over de hoeveelheid hondenuitlaatservices (hierna genoemd hussen) op het Rozendaalse Veld sterk toe. Op de jaarvergadering 2016 van de Geërfden van Velp is een verzoek gedaan aan de gemeente Rheden om "iets aan de hussen te doen". De grenzen van de draagkracht van het gebied ten aanzien van groepen loslopende honden lijkt te zijn bereikt.

Deze nota is het antwoord op de problematiek met groepen loslopende honden en tot stand gekomen in nauw overleg met de hussen die momenteel gebruik maken van het Rozendaalse Veld. Met het vaststellen van deze nota wordt het verboden om bedrijfsmatig honden uit te laten op het Rozendaalse Veld zonder schriftelijke toestemming van de gemeente Rheden.

2. Gebied en gebruik

Het Rozendaalse Veld is door de Geërfden van Velp overgedragen aan de gemeente Rheden onder voorwaarde het als eenheid te beheren en ten nutte van de inwoners van Velp. Deze historische band vertaalt zich in praktische zin dat er vanuit de gemeente Rheden intensief contact is met de Commissie van Beheer (het bestuur van de Geërfden van Velp) en dat veelzijdig recreatief gebruik mogelijk is.

Het Rozendaalse Veld is 650 ha groot en op ruim 90 ha daarvan mag de hond los lopen. Hierbij wordt vaak vergeten dat de hond *onder appel moet staan en anderen niet tot last mag zijn*. Dit is de verantwoordelijkheid van de begeleider. Het hondenlosloopgebied is een veelzijdig gebied, met heide, stuifduinen en bos. Het is via drie grote parkeerplaatsen goed met de auto bereikbaar, behalve wanneer door winterse weersomstandigheden de steile Kluizenaarsweg is afgesloten. Het hondenlosloopgebied is gemarkeerd met groene paaltjes (en plaatselijk ook nog met bebording); daarbuiten moeten de honden aangelijnd zijn. Het in 2008 herstelde Rozendaalse Zand maakt geen onderdeel uit van het losloopgebied. Het hondenlosloopgebied heeft een enorme aantrekkingskracht en voorziet een ruime regio (Arnhem, Zevenaar, Doesburg) in een grote behoefte. Het is rondom de parkeerplaatsen vaak druk, zeker op dagen met mooi weer. Hussen gebruiken het Rozendaalse Veld al meer dan 15 jaar, vanwege de mogelijkheid tot het los laten lopen van de honden.

3. Klachten

De gemeente Rheden heeft de inhoud van de, in de aanleiding bedoelde, klachten verder bekeken. Het blijkt hoofdzakelijk te gaan om de hoeveelheid honden per persoon en de hoeveelheid hussen. Ook is genoemd het commercieel gebruik maken van het natuurterrein zonder het leveren van een wederdienst. Een roedel honden kan intimiderend overkomen wanneer men (of de hond) dit niet gewend is. Qua bijtincidenten (geen) of vermissingen (enkel geval) zijn geen noemenswaardige verschillen boven water gekomen tussen de honden van individuele wandelaars en de honden van hussen.

4. Probleemstelling

Toename

Naar verwachting zal het aantal hussen op het Rozendaalse Veld toenemen wanneer geen actie ondernomen wordt. Landelijk wordt een stijgende lijn waargenomen in dit soort bedrijven. Er is al een duidelijke toename geconstateerd in het aantal hussen dat gebruik maakt van het Rozendaalse Veld, enerzijds doordat andere gebieden strengere regels hanteren - of zelfs helemaal gesloten zijn voor hussen -, anderzijds doordat steeds meer mensen een hus beginnen. Momenteel gebruiken 21 hussen het Rozendaalse Veld, goed voor ongeveer 110 bezoeken per week; in 2002 betroffen het 8 bedrijven.

Wederdienst

De hussen leveren momenteel formeel geen wederdienst en verdienen hun kost of neveninkomsten met gebruikmaking van openbaar toegankelijk gebied. Dit is voor (een aantal van) de Geërfden een principiële kwestie. Toch dragen de hussen een steentje bij aan het beheer bijvoorbeeld in de vorm van verwijderen van zwerfafval. Hoewel het een nogal onzichtbare bijdrage is - en het meenemen van ondermeer glas, bierdoppen en etenswaren in de eerste plaats

in het belang van de honden is - draagt dit zeker bij aan de beleefbaarheid van, en de natuurwaarden in, het gebied.

Imago hussen

Kenmerkend voor een hus is een roedel (5-15) honden met een begeleider. De deskundigheid en ervaring van de begeleider bepaalt in grote mate het gedrag van de honden in de roedel. Door een streng aannamebeleid kan een goede roedelsamenstelling worden verkregen. Een goede roedel straalt rust uit en is sociaal naar honden buiten de roedel.

Het beeld dat de klanten van hussen uitsluitend bestaan uit tweeverdieners met een hond is niet volledig. Er zijn klanten die er bewust voor kiezen de hond frequent in een roedel te laten lopen, omdat men meent dat dit bijdraagt aan het welzijn en de opvoeding van de hond. Jonge honden en de heropvoeding van (getraumatiseerde) honden is onderdeel van het werk. Ook is het geen zeldzaamheid dan mensen met een beperking of door ouderdom niet meer in staat zijn de lichaamsbeweging aan te bieden die het dier nodig heeft.

Herkenbaarheid

Op de parkeerplaats zijn de hussen (meestal) herkenbaar door het gebruik van een bedrijfsbus. In het veld echter niet. Er lopen ook enkele particulieren rond met 3 of meer honden. Dit kunnen eigen honden zijn, of honden van bekenden, of een clandestiene hus. Dit maakt dat klachten of de ervaring van overlast door het gedrag van roedels honden of hun begeleiders daardoor niet altijd terug te brengen zijn tot hussen. Daarnaast kan een enkele hond van een particulier die niet onder appel staat, heel veel overlast veroorzaken bij mederecreanten én bij hussen.

5. Doelstelling

Het doel van deze nota is in eerste plaats de (vermeende) overlast van hussen terug te dringen en het druk van de hussen niet verder te laten toenemen. Daarvoor is een samenwerking nodig tussen de hussen en de gemeente Rheden. De hussen kunnen en willen werken aan drie van de vier hierboven genoemde problemen (imago, wederdienst en herkenbaarheid). Aan de 'toename van hussen' kan echter alleen de gemeente Rheden als eigenaar van het terrein grenzen stellen. Daarom zullen toestemmingen worden gegeven op bedrijfsnaam aan een gelimiteerd aantal bedrijven, zodat groei van het aantal hussen wordt tegengegaan en opgetreden kan worden bij eventueel wangedrag.

Eindresultaat: afname van (vermeende) overlast van hussen en andere hondenbezitters op het Rozendaalse Veld.

6. Werkwijze

De gemeente heeft diverse gesprekken gevoerd met handhavers, de Geërfden en hussen om de aard en intensiteit van de overlast te onderzoeken, zodat gericht tot een oplossing kan worden gekomen. De hussen hebben zelf initiatief genomen om met elkaar de problematiek te bespreken en zijn tot een actieplan gekomen hoe de overlast te beperken. De volgende opties zijn in de diverse gesprekken verkend:

- a) uitbreiden hondenlosloopgebied Rozendaalse Veld
- b) Rozendaalse Veld verbieden voor hussen
- c) aanwezigheid hussen reguleren

ad a)

Het uitbreiden van het hondenlosloopgebied kan een maatregel zijn om de conflicten tussen individuele recreanten en hussen op te lossen, maar is in strijd met de gedachte dat het geen afbreuk mag doen aan de bestaande natuur- en landschapswaarden. Een hondenlosloopgebied geeft nu eenmaal faunaverstoring (met name grondbroedende vogels). Uitbreiding is daarmee uitgesloten.

ad b)

Het hondenlosloopgebied Rozendaalse Veld verbieden voor hussen zou betekenen dat de bedrijven zullen uitwijken naar andere losloopgebieden in de omgeving. Deze gebieden zijn vaak kleiner waardoor de druk onevenredig groot zal worden en daarmee niet wenselijk.

ad c)

De meest toegepaste optie elders is het reguleren van het gebruik van het hondenlosloopgebied door hussen. In de praktijk betekent dit dat met de huidige bedrijven op het Rozendaalse Veld afspraken worden gemaakt en onder voorwaarden toestemming krijgen voor het bedrijfsmatig uitlaten van grotere groepen honden.

Optie c nader bekeken:

Het aantal bedrijven dat momenteel gebruik maakt van het terrein is bekend. Onderling hebben zij een informeel samenwerkingsverband. De bedrijven zijn zich ervan bewust dat ze te gast zijn in een natuurgebied. Ook zijn zij zich bewust van de risico's wanneer het aantal hussen, husbezoeken of de klachten over hussen toenemen. Het is een landelijke en ook regionale trend dat er strenge eisen worden gesteld aan hussen en er worden zelfs gebieden voor deze bedrijven gesloten. De hussen van het Rozendaalse Veld hebben enkele jaren geleden al onderling een gedragscode afgesproken.

N.a.v. kritische noten vanuit medegebruikers van het hondenlosloopgebied zijn de hussen in de zomer van 2016 opnieuw met elkaar in gesprek gegaan en hebben de gemeente voorstellen gedaan ter verbetering. Om deze goed te kunnen uitvoeren, vragen zij de gemeente het aantal bedrijven niet te laten groeien.

De gemeente wil recht doen aan haar eigen beleid ten aanzien van recreatief medegebruik en natuurbeheer en wil tegelijkertijd de positieve houding van de hussen ondersteunen. Daarom zal het volgende worden uitgewerkt door de gemeente Rheden.

- Met het vaststellen van deze nota is het verboden om bedrijfsmatig honden uit te laten op het Rozendaalse Veld.
- Aan de huidige hussen wordt, onder voorwaarden, individueel toestemming verleend voor het bedrijfsmatig uitlaten van grotere groepen honden
- Voor deze toestemming levert men een financiële vergoeding en een bijdrage aan het praktisch beheer

7. Privaatrechtelijke toestemmingen

De gemeente Rheden zal privaatrechtelijke toestemming verlenen aan de huidige hussen van het Rozendaalse Veld voor het bedrijfsmatig uitlaten van groepen honden. Dit wordt op meerdere drukke terreinen al toegepast door o.a. Recreatieschap Rotte Meren, gemeenten Den Haag en Amsterdam, Staatsbosbeheer en de samenwerkende terreineigenaren op de Utrechtse Heuvelrug. De voorgestelde toestemming kan één- of meerjarig zijn en biedt de gemeente de mogelijkheid om op te treden indien nodig en vergoedingen of wederdiensten te vragen. Het bedrag kan worden ingezet voor het beheer van het natuurgebied. Er wordt gedacht aan een financiële vergoeding per toestemming van €180,00 per jaar met een jaarlijkse indexatie, peildatum 2018. De toestemming is niet overdraagbaar tussen bedrijven.

Het aantal particulieren met meerdere honden lijkt momenteel meer uitzondering dan regel en daarom wordt hier in deze nota niet nader op ingegaan. Blijkt dit in de toekomst toch een groter probleem dan nu voorzien, dan staat het de gemeente vrij om de openstellingsregels aan te passen in de vorm van een maximaal aantal honden (bv 2 of 3) per begeleider. Ook daarin zou de gemeente Rheden niet uniek zijn; diverse terreineigenaren hanteren deze regel al in hun natuurterreinen.

8. Overige afspraken / acties

Naast een privaatrechtelijke toestemming zullen de hussen werken aan hun imago en herkenbaarheid. Daarvoor zijn de volgende voorstellen gedaan:

- Werken aan herkenbaarheid in het veld als "hus van Rozendaalse Veld" (embleem, band o.i.d. op eigen jas, eventueel penningen voor de honden). Hiermee wordt het onderscheid tussen

particulieren met veel honden en hus duidelijk zichtbaar. Bovendien wordt de hus zo uit de anonimiteit gehaald en is makkelijker aanspreekbaar op gedrag.

- Er komt intensiever contact tussen hussen en de gemeente Rheden. Er wordt een hus-coördinator aangesteld, die daarvoor het contactpersoon met de gemeente zal zijn.
- De hussen beheren een telefoon of ander kanaal, om meldingen primair zelf (zonder tussenkomst van de gemeente) snel en goed te kunnen oplossen. Het nummer kan bijvoorbeeld via bebording op de parkeerplaatsen kenbaar worden gemaakt aan bezoekers.
- De hus-coördinator houdt een logboek van meldingen en oplossingen bij en overlegt dit periodiek aan de gemeente. Klachten worden altijd direct bij de gemeente gemeld. Wanneer men er samen niet uitkomt kunnen zowel melders als hussen met de gemeente Rheden als terreineigenaar contact opnemen.
- Bijdragen aan het beheer door het verwijderen van zwerfval en deelname aan de jaarlijkse heidewerkdag of andere activiteiten die de leefbaarheid op het Rozendaalse Veld verbeteren. Dit gebeurt in nader overleg tussen gemeente en hussen.

9. Voorwaarden

De selectie van hussen die in aanmerking komen voor een toestemming, is in eerste plaats geweest op basis van het huidige gebruik en waarmee de gemeente Rheden in de zomer van 2016 (indirect) in gesprek is geweest. Dit zijn 21 bedrijven en dit wordt, zelfs door deze hussen, als een (te) hoge druk ervaren voor dit hondenlosloopgebied. Ter vergelijking in het Amsterdamse bos hebben 15 bedrijven toestemming voor groepen met 8 honden. Voorlopig kunnen er dus geen nieuwe bedrijven worden toegestaan en kunnen de huidige hussen toestemming verkrijgen onder de volgende voorwaarden:

1. de hus is ingeschreven bij de KvK
2. de hus houdt zich aan de openstellingsregels
3. de hus heeft maximaal 15 honden per bezoek onder zich
4. de medewerkers van de hus én het vervoersmiddel zijn als bedrijf in het veld herkenbaar
5. de hus voorkomt overlast en confrontaties bij overige recreanten (fietsers, wandelaars, andere hondenbezitters)
6. de hus meldt dit bij hus-coördinator wanneer dit zich onverhoopt toch voordoet
7. de hus verbindt zich aan de onderlinge gedragscode van 'hussen Rozendaalse Veld' (zie voorbeeld in bijlage)
8. de hus betaalt een financiële bijdrage aan de gemeente Rheden
9. de hus spant zich in voor het verbeteren van de leefbaarheid op het Rozendaalse Veld

Het na schriftelijke waarschuwing niet nakomen van de voorwaarden leidt tot intrekking van de toestemming aan de betreffende hus.

Afname druk

De druk op het gebied moet met minimaal een kwart dalen. Het gaat daarbij om een combinatie van het aantal bedrijven en hun bezoeken. Het aantal bezoeken varieert per bedrijf tussen 3 en 15 keer per week. Om enigszins meetbare criteria te hebben m.b.t. de druk op het gebied is het gezamenlijk gemiddeld aantal bezoeken per week genomen: 21 bedrijven met gezamenlijk 112 bezoeken per week.

De bedrijven geven daarom voorafgaand aan de toestemming het gemiddeld aantal bezoeken per week weer. Uitbreiding van het gemiddeld aantal bezoeken per week is niet mogelijk zonder schriftelijke toestemming.

Nieuwe bedrijven en uitbreiding

Stoppende bedrijven geven dus niet direct ruimte voor nieuwe bedrijven; het gemiddeld aantal gezamenlijke bezoeken per week moet daarvoor eerst lager zijn dan 85 én de (vermeende) overlast moet zijn teruggedrongen.

Een stoppend bedrijf dat 15 maal per week komt geeft meer ruimte dan een bedrijf dat slechts enkele malen per week op het Rozendaalse Veld wandelt. Selectie van nieuwe bedrijven die voldoen aan de genoemde voorwaarden vindt plaats op volgorde van binnenkomst.

10. Evaluatie en voortgang

De duur van de eerste toestemming is voor 1 jaar en zonder bijdrage. De coördinator van de hussen en de gemeente zullen gedurende het eerste jaar met regelmaat contact hebben en ervaringen aan elkaar uitwisselen ter verbetering. Vervolgens ontvangen de betalende hussen een, indien nodig aangepaste, toestemming voor meerdere jaren.

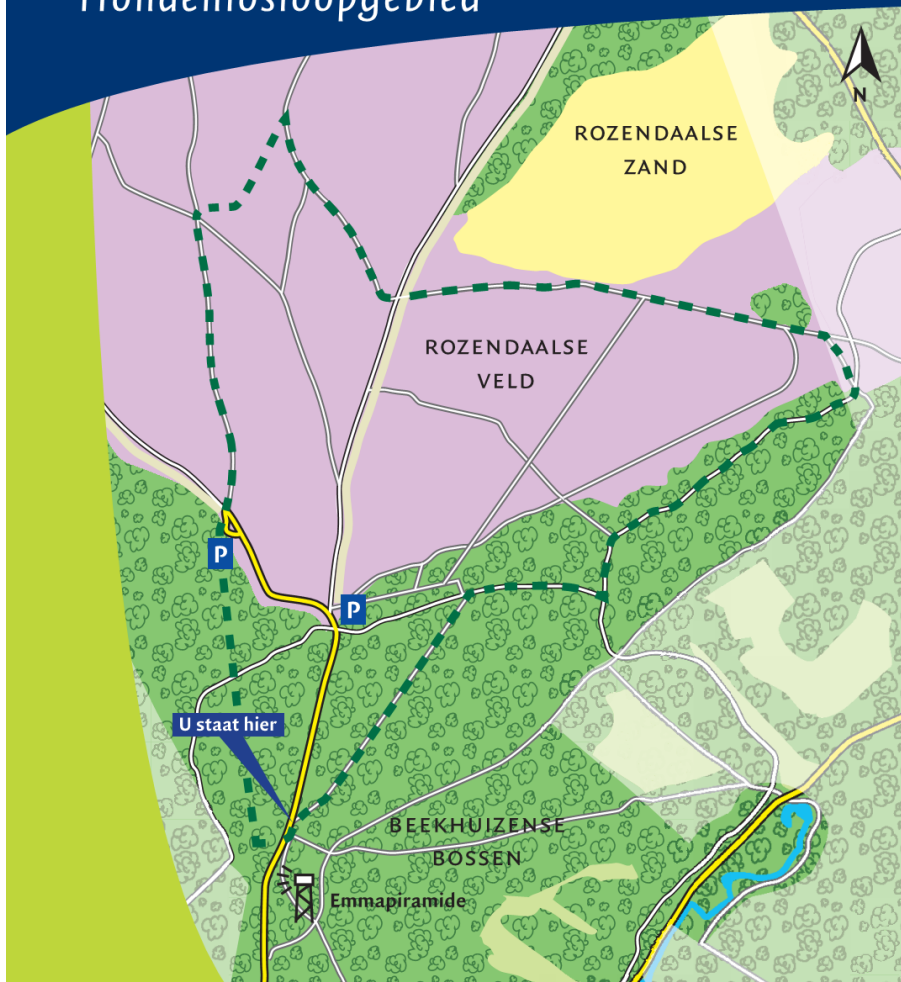
Conclusie

Hieronder is schematisch weergegeven welke ontwikkelingen te verwachten zijn ten aanzien van diverse thema's, in het geval van handhaven van de huidige situatie en in de voorgestelde nieuwe situatie. Een rode driehoek geeft een negatief effect aan, een groen bolletje een positief effect en een geel vierkantje een neutraal effect.

aspect	opmerkingen	huidig	groei aantal hussen zonder ingrijpen	huidige hussen met overeenkomst
natuurwaarden	Loslopende honden van hussen en particulieren leveren beide verstoringen op voor fauna.	▲	▲ ▲	▲
overlast van hussen t.a.v. recreanten	Geen zicht op hussen, momenteel wel klachten, geen incidenten.	■	▲	●
handhaving	Momenteel niet te handhaven vanwege gebrek aan regels voor hussen. De voorwaarden zijn goed handhaafbaar.	▲	▲	●
kosten handhaving gemeente Rheden	Momenteel geen handhaving op hussen. In principe regelen de hussen het onderling, voor handhaving daarom in toekomst lage kosten.	■	●	●
kosten administratie gemeente Rheden	In toekomst laag, nu in toenemende mate tijdsbesteding aan klachten.	■	■	■
marktconforme vergoeding	Geen legesverordening, maar private toestemming met wederdienst. Momenteel geen formele wederdienst.	▲	▲	●
transparantie werkwijze	Heldere regels, regelmatig contact. Momenteel alleen onderlinge (vrijblijvende) regels.	■	▲	●
samen met omgeving	Hussen nemen verantwoordelijkheid en zoeken verbinding, met nieuwkomers kan de cohesie afnemen.	■	▲	●
zekerheid en overdraagbaarheid	Toestemmingen zijn niet overdraagbaar, nieuwe hussen op volgorde van binnenkomst wanneer er ruimte is. Momenteel neemt onzekerheid toe bij bestaande hussen vanwege wildgroei hussen en angst voor gevolgen van overlast.	■	▲	●
eindoordeel		■	▲	●

BIJLAGE:
Kaart hondenlosloopgebied Rozendaalse Veld

Hondenlosloopgebied

Hondenlosloopgebied

Het hondenlosloopgebied is rondom gemarkeerd met groene paaltjes. Binnen dit gebied mogen honden alleen los lopen als ze onder appèl staan. Buiten de groene paaltjes bent u met een loslopende hond in overtreding. Dit geldt ook voor het Rozendaalse Zand.

Het hondenlosloopgebied is in de eerste plaats een wandelgebied. Uw hond mag hier los lopen, maar mag andere bezoekers geen overlast bezorgen.

bos	wandelpad
stuifzand	zandweg
hondenlosloopgebied	uitkijktoren
heide	parkeerplaats
verharde weg	

gemeente Rheden

Tel. (026) 49 76 911 rozendaalseveld@rheden.nl

BIJLAGE:
Gedragsregels hussen Rozendaalse Veld (voorbeeld!)

De hussen van het Rozendaalse Veld hebben onderlinge afspraken gemaakt, waarop zij elkaar kunnen aanpreken. Dit alles gericht op een duurzame en voor een ieder prettig gebruik van het Rozendaalse Veld. Deze onderlinge afspraken gelden bovenop de voorwaarde uit de gemeentelijke toestemming:

Voorbeeld van onderlinge afspraken:

- streng aannamebeleid gericht op balans in de roedel; loopse, agressieve en ongehoorzame honden worden niet meegenomen
- de honden dragen een penning met bedrijfsgegevens
- honden in de bus zijn rustig bij aankomst op het Rozendaalse Veld
- maximaal aantal honden van bepaalde vechtrassen per roedel
- 1 bus tegelijk in of uitladen, snel en rustig
- mederecreanten altijd vriendelijk benaderen, open staan voor kritiek van anderen
- hussen kunnen elkaar aanspreken op professionaliteit en gedrag; afhankelijk van het onderwerp en eventuele verbeteringen zal het in de groep aan de orde gesteld worden